

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

De grondwetsherziening van 1970 leidde enerzijds tot de territoriale afbakening van het tweetalige Brusselse gebied tot 19 gemeenten en anderzijds tot de oprichting van drie gewesten: een Vlaams, Waals en Brussels.

De uitvoering van die gewestvorming liet echter lang op zich wachten vooral omdat rond de positie van het tweetalige Brussels gebied de meningen tussen Franstaligen en Vlamingen sterk uiteenliepen. De eersten pleitten voor een volwaardig derde gewest, wat door de Vlamingen werd afgewezen. Het probleem werd op de lange baan geschoven en bovendien leek de instelling van de Brusselse Agglomeratieraad en -college in 1971 meer aan de Vlaamse verzoeking naar een tweeledige federalisering te voldoen.

Pas met de **staats**hervorming van 1988 werd de knoop doorgehakt. De bijzondere wet van 12 januari 1989 maakte van het hoofdstedelijk gebied een derde gewest, met een rechtstreeks verkozen raad en een executieve (vanaf 1993 regering) die over uitgebreide bevoegdheden inzake gewestmateries zou beschikken. Als compensatie voor deze fundamentele toegeving verkregen de Vlamingen een

aantal garanties inzake machtsparticipatie. De indeling in taalgroepen van de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, de paritaire samenstelling van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve, de consensusregel voor beslissingen, de **alarmbelprocedure**, het zijn enkele van de mechanismen die werden uitgewerkt om de participatie van Vlamingen aan het gewestelijk bestuur te garanderen. Voor de regeling van de bicommunautaire aangelegenheden uit de welzijns- en gezondheidssfeer – deze gemeentelijke en privaatrechtelijke instellingen worden door Frans- en Nederlandstaligen samen beheerd onder bevoegdheid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie – werden overleg- en coördinatieorganen ingesteld. Net zoals in de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve beschikken de Vlamingen hier over een vetorecht. De Brusselse Hoofdstedelijke Raad bestaat uit 75 rechtstreeks verkozen leden, waarvan de Nederlandstalige leden tevens zetelen in de Raad van de **Vlaamse Gemeenschapscommissie**. De Brusselse Executieve, later Regering, bestaat uit vijf ministers (twee Nederlandstalige en twee Franstalige met uitzondering van de voorzitter) waarvan de Vlaamse ministers tevens zetelen in het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Dit College en de Raad vormen samen de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Daarnaast moet er nog één op de drie staatssecretarissen Vlaming zijn. Door de loskoppeling van het parlementaire mandaat en het ministeriële ambt, moeten ministers en staatssecretarissen geen deel uit maken van de Raad. Hierdoor blijft de Vlaamse vertegenwoordiging in de regering gewaarborgd, zelfs indien het stemmenaantal daalt. Opvallend is dat de Vlaamse overheid, in tegenstelling tot haar Waalse tegenhanger, de hechte band met de Vlaamse Gemeenschapscommissie wil benadrukken, bijvoorbeeld via de gewaarborgde vertegenwoordiging van Brussel in de **Vlaamse Regering**.

De Brusselse Hoofdstedelijke Raad en haar Regering kunnen ordonnanties uitvaardigen, die dezelfde wetgevende kracht bezitten als de decreten (Vlaams en Waals niveau) en de wetten (federaal niveau). De bevoegdheden hebben betrekking op gewestelijke materies en zijn voornamelijk van economische aard. Voor de materies die betrekking hebben op de gemeenschappen zijn de Vlaamse en Waalse gemeenschap verantwoordelijk. In het hele Brussels gewest is het beginsel van de **tweetaligheid** en paritaire samenstelling van toepassing.

Na de splitsing van de provincie Brabant, maakt Brussel geen deel meer uit van een provincie en krijgt het gewest provinciale bevoegdheden en een eigen gouverneur.

LITERATUUR: J. Bouveroux, *Het Sint-Michiels akkoord*, 1993; – E. Witte, J. Craeybeckx en A. Meynen, *Politieke geschiedenis van België. Van 1830 tot heden*, 1997.

GERT VAN OVERLOOP